

PRÆFATIO
IN
LIBRUM JOB.

De Libri hujus auctore sunt admodum variæ diversorum discrepantesque sententiæ : nonnulli enim a Jobi amicis, utpote calamitatis ejus ac patientiæ testibus, conscriptum volunt ; a Salomone alii, ob sententiarum quibus scætet gravitatem, ac styli cum sapientialibus ejus libris conformitatem, compositum asserunt ; alii ab aliquo ex Prophetis ; plures a Moysæ, ad solatium filiorum Israel, durissima in Ægypto servitute oppressorum, concinatum fuisse contendunt : sed communior longeque verior fert opinio, ab ipsomet Jobo, ut rerum suarum gnarissime, primum syriacæ conscriptum, ac deinde in hebraicum sermonem a Moysæ fuisse conversum ; unde adhuc quamplurimis, teste S. Hieronymo, syris et arabicis adpersus legitur. Opinionem vero hanc confirmat, quod et alios passim sacræ Scripturæ codices, ut Judicum ab ipsismet judicibus, Prophetarum a prophetis, Esdræ ab Esdra, Josue ab eodem Josue, cæterosque ab iisdem quorum insigniti sunt nominibus, compositos fuisse constat.

Quis autem quantusque vir fuerit beatus ille Job, et quo mundi sæculo vixerit, manifeste colligitur ex Appendice Editionis Septuaginta et Theodotionis, quam S. Augustinus, Ambrosius, Chrysostomus, Polychronius, Olympiodorus, Julianus, Severus, Evagrius in *Caten.*, ut legitimam historiæ partem amplectuntur ; ideoque Bellarminus noster lib. I *De Verb. Dei* cap. iv, non immerito canonicam tertii ordinis censendam docet, ut quæ pro tali jam recepta sit, non publico quidem Ecclesiæ, sed plurium doctorum judicio : lubet autem ejus verba recitare, quæ sunt ejusmodi

ὁὗτος ἐπιφανέστατος ἐκ τῶν Συριακῶν βιβλίου ἐν μὲν τῇ κατακλίσει τῆ ἀποστολῆς ἐπὶ τοῖς ἑσπέραις τῆς Ἰδαυμίας καὶ Ἀραβίας· ἀπὸ τῆς γῆς δὲ αὐτοῦ ὄνομα Ἰωβᾶδ Ἰωβᾶν δὲ ἡραβιαία Ἀραβίαν, γινώσκων οὖν, ὅ ὄνομα Ἰωνᾶν· ἦν δὲ αὐτοῦ πατὴρ μὲν Ζαρέ ἐκ τῶν Ἰσραὴλ οὖν οὐκ, μητὴρ δὲ Βοσορρᾶ· ὅστε ἄνευ αὐτοῦ πάλαιον ἀπὸ Ἀραβίας. Καὶ ὄνομα αὐτοῦ βασιλεὺς βασιλεῖσιν ἐν τῷ ἔθνεϊ, ἦν καὶ αὐτοῦ τρεῖς υἱοὶ γάρας. Πρῶτος Βαλακ ὁ τοῦ Βεορ· καὶ ὄνομα τῆ τρίτου αὐτοῦ Δαναβᾶ· μετὰ δὲ Βαλακ Ἰωβᾶδ, ὁ καλεῖσθαι Ἰωβ· μετὰ δὲ τούτων Ἄσην, ὁ ὑπάρχων ἱερραῖον ἐκ τῆς Θουμανίας· γάρας· μετὰ δὲ τούτων Ἀδάδ υἱὸς Βαράδ, ὁ ἐκείνης Μοάβης ἐν τῷ πεδίῳ Μοάβ· καὶ ὄνομα τῆ πέμπτου αὐτοῦ Τεθάρ· αὐτὸ δὲ εἰδότες πρὸς αὐτοῦ φίλοι, Ἐλιφάζ, τῶν Ἰσραὴλ οὖν, Θουμανίων βασιλεὺς, Βαλδὰδ ὁ Σουραίων τύραννος, Ζοφάρ ὁ Μινναίων βασιλεὺς. *Hic fertur ex syriaci codicis interpretatione in Ausitide habitasse in finibus Idumææ et Arabiæ; eratque illi nomen Jobab; cum autem accepisset uxorem Arabissam, generavit filium, cui nomen Ennon: erat porro ipse ex patre quidem Zare de filiis Esau filius, matris vero Bosorra; ita ut ipse sit quintus ab Abraham. Et hi sunt reges qui regnaverunt in Edom, cujus regionis ipse quoque principatum tenuit: Primus Balac filius Beor; et nomen civitatis ejus Dennaba: post Balac autem Jobab, qui vocatur Job: post hunc autem Asom, qui erat dux ex regione Themanitide: post hunc autem Adad filius Barad, qui excedit Moabiam in campo Moab; et nomen civitatis ejus Getham. Amici porro qui ad eum venerunt, Eliphaz, de filiis Esau, Themanorum rex, Baldad tyrannus Sauchæorum, Sophar rex Minæorum.*

Ex quibus patet primo, Jobum familia genereque gentilem fuisse, non judæum; adeoque non ex Hus filio Nachor fratris Abraham prognatum, ut Hebraei volunt, quos S. Hierony-

Quis huius auctor.

Quis Job, et quomodo videri?

Jobi genus et familia.

mus in *Quæst. in Gen.*, Rupertus et Rabanus in *Gen.* cap. xxxvi, et Philippus Presbyter et Lyranus in *Job.* cap. i sequuntur, sed ex Abrahamo et Esau, uti cum plerisque græcis Origenes, et e latinis S. Gregorius, Sedulius, Gregorius Turonensis, Volaterranus, Abulensis, Albertus Magnus, alique docent, quos citat Pineda noster cap. i, vers. 1, num. 32, secundum quos Jobi genealogia est istiusmodi : Abraham genuit Isaac : Isaac genuit Esau : Esau genuit Raguel : Raguel genuit Zare : Zare genuit Jobab, sive Job, uti patet ex *Gen.* xxxvi, ubi generationes Esau recensentur.

Patet secundo, hanc non esse fabulam quamdam aut parabolam ad patientiæ tolerantiamque exemplar confictam, adinstar personati alicujus Cyri Xenophontis, ut nonnulli volunt Hebræorum, quos deinde secuti sunt hæretici anabaptistæ et lutherani ; sed veram esse historiam, utpote in qua Job et amici ejus propriis suis nominibus appellantur ; quod in parabolis nunquam servari solitum docent Irenæus lib. II, cap. vi, et Tertullianus lib. IV *Adv. Marc.*, alique. Quin et regionum quoque, quas incoluerunt, et etiamnum hæc ætate nostra visuntur, nomina exprimentur ; nec non liberorum numerus, nativitas, locus habitationis, ac mortis genus diserte recensetur ; quique milites substantiam viri justi deprædati sint : quod in fictis et commentitiis historiis fieri non solet. Adde, quod his omnibus majus momentum obtinet, alia quoque oracula divina Jobi nominatim meminisse, et iis accensere qui certo existerunt, et de quorum vita nunquam ulla fuit dubitatio. Sic enim ait Dominus *Ezech.* xiv, 13 : « Terra cum peccaverit mihi, ut prævaricaret prævaricans, extendam manum meam super eam, et conteram virgam panis ejus ; et immittam in eam famem, et interficiam de ea hominem, et jumentum. Et si fuerint tres viri isti in medio ejus, Noe, Daniel, et Job ; ipsi justitia sua liberabunt animas suas, etc. » Atqui nemo christianorum judæorumve dubitavit unquam, quin Noe Danielque existerent ; ergo neque Jobi historia in dubium revocari a quoquam jure potest. Alibi etiam cum Tobia comparatur, et in exemplum tolerantiam proponitur his verbis *Tob.* ii, 12 : « Hanc autem tentationem ideo permisit Dominus evenire illi, ut posteris daretur exemplum patientiæ ejus, sicut et sancti Job. » Quare sicut nec Judæi, nec Chaldæi, nec Græci, nec Latini, de historica Tobiae veritate unquam dubitarunt ; sic nec de Jobi libro ulla superest ambigendi ratio. Adde, quod et in Novo quoque Testamento expressa Jobi fiat mentio, et cum ipsomet Christo Domino conferatur ; et quidem ab eo qui frater Domini nuncupatur *Jac.* v, 11 : « Ecce, inquit, beatificamus eos qui sustinuerunt : sufferentiam Job audistis, et finem Domini vidistis, etc. » Denique Spiritus ipse Sanctus, cujus instinctu et assistentia liber hic conscriptus est, statim sub initium Jobi nomen et patriam expressit dicens : « Vir erat in terra Hus nomine Job, » etc. Hisce omnibus probe diligenterque expensis, neminem fore arbitror tam injustum rerum æstimatorem, qui canonicam libri hujus auctoritatem et historicam ejus veritatem in quæstionem amplius adducere aut in dubium revocare audeat ; quandoquidem et prophetæ, et apostoli ejusdem testimonii sacra sua dogmata comprobent stabiliantque, nec non in publicis etiam conventibus atque officiis ab Ecclesia universa hic liber Jobi recitetur, legatur, exponatur, et a conciliis œcumenicis inter sacros Scripturæ libros annumeretur.

Patet tertio, Jobum inter Idumæos regem seu principem fuisse, uti Septuaginta loco supra citato ex Genesi probant ; et ipse de se innuit cap. xxix, 7, ubi inter alia : « Quando, inquit, procedebam ad portam civitatis, et in platea parabant cathedram mihi, videbant me juvenes, et abscondebantur ; et senes assurgentes stabant : principes cessabant loqui, et

Liber Jobi veram historiam, et non parabolam continet.

Jobi liber est canonicus auctoritatis.

Jobanus et asyrius.

digitum superponebant ori suo. » Hæc certe in vulgarem hominem minime quadrant. Et paulo post subdit : « Si vultis ire ad eos, sedebam primus : cumque sederem quasi rex circumstante exercitu, eram tamen merentium consolator. » Ubi Olympiodorus in *Catenæ* notat illud quasi non propter similitudinem adhiberi, ut vult Cajetanus, sed ut revera eum potestate regia viguisse intelligamus. Imo regem maximum seu regem regum fuisse colligitur ex cap. 1, 3, ubi dicitur : « Eratque vir ille magnus inter omnes orientales. » Pluribus hæc probat Pineda noster, ostendens regiam Jobi dignitatem non minus legibus fuisse quam armis munitam, atque omnibus virtutibus vere regis ornatam. Sacerdotalem præterea dignitatem cum regia conjunxisse, ita ut ejus regale foret sacerdotium, ex ipso sacrificio munere, quo cap. 1, functus scribitur, manifeste comprobatur : nam ante certamina sua octavo quoque die pro filiis Deo sacrificium offerebat ; et, ut D. Gregorius lib. IV *Moral.* cap. IV annotavit, tunc simul mysterium resurrectionis recolbat. Post plagam vero et luculentam ejus de hostibus victoriam, Dei jussu etiam pro amicis obtulit sacrificia, ut in fine libri cap. XIII narratur. Ut bonus igitur sacerdos pro delictis primum suis (nam delicta filiorum sua reputabat) hostias offerebat ; deinde insuper amicorum delicta sacrificiis expiavit, eisque Deum reddidit propitium ac placatum, qui se Jobi faciem sponderat suscepturum.

Patriarcha et propheta. Patriarcham insuper fuisse cognoscere, si ejus et vivendi institutum consideraveris : si quidem ex stirpe Abrahamæ, ex qua cæteri fere omnes patriarchæ posteriores, originem traxit, eamque admodum propinquam, utpote ex filiis Esau, fratris Jacob, duodecim patriarcharum parentis ; ut non immerito quasi patriarcha populi Deum extra Israelitas colentis censi possit, præsertim cum cæteris fere excellentius patriarchis Christi Domini typum exprimeret. Prophetam eum agnoscit prædicatque Gregorius lib. XVII *Moral.* cap. 1, ubi de Jobo loquens : « Sanctus, inquit, per vulnera et verba sic loquatur sua, ut etiam nostra significet, et plerumque per prophetiæ spiritum ventura narret, præsentia transcendat. » Sanctus item Augustinus serm. 2 *De Nat. non prophetam* solum, sed *eximium prophetarum* appellat dicens : « Similiter et Job prædicat eximius prophetarum : *Et in carne mea videbo Deum* : quod de illo tempore prophetavit, quando Christi deitas habitu nostræ carnis induta est. » Sed ut nemo illum *prophetam* appellaret, illud tamen oraculum, quod de resurrectione corporum admirabili claritate profudit, abunde satis est, ut summis etiam prophetis jure merito aggregetur. Unde D. Hieronymus ad Pammachium scribens adversus errores Joannis Hierosolymitani, post contextum illum Jobi recitatum : « Quid hæc, inquit, prophetia manifestus ? Nullus tam aperte post Christum, quam ipse ante Christum, de resurrectione loquitur. »

Martyr, confessor et virgo. Inter martyres quoque illum censi cupit Chrysostomus hom. 5 *ad populum* : « Nam etsi, inquit, ante tribunal non fuit constitutus, nec judicis vocem audivit, non vidit carnificem ; attamen multis martyribus graviora passus est, » etc. Eadem fusius prosequitur hom. 1 *in II Corinth.* Tametsi ergo beati martyres plurima tormenta mirabili constantia pertulerunt, cujusmodi referuntur de camino Azariæ, Ananiæ et Misaelis, de lacu leonum Danielis, lapidatione Jeremiæ, Zachariæ et Stephani, sectione Isaïæ, de cruce Petri, Andreæ et Philippi, de excoaratione Bartholomæi, dolio ferventis olei Joannis, submersione Clementis, leonibus Ignatii, incendio Polycarpi, craticula Laurentii, etc. attamen longe acriora et dinturniora perpassus est Job, quando et corpore et animo, idque ab hoste visibili atque invisibili, imo et ab ipsomet Omnipotentis exercuciatus fuit : ait enim cap. XIX,

vers. 22 : « Quare persequimini me sicut Deus ? » item : « Manus Domini tetigit me ; » et alibi cap. XIII, vers. 21 : « Manum tuam longe fac a me, » etc. id que nullis externis consolationibus hominum vel angelorum, quæ frequenter beatis martyribus concessa fuerunt, subnixus. O quam durum longumque martyrrium ! quam infractum animi robur ! quanta opus fuit patientia ! Sed nec vitæ sanctimonia et castitate sanctis confessoribus sacrisque virginibus ulla ex parte cedit : nam de seipso ait cap. XXXI, 1 : « Pepigi fœdus cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de virgine, » quibus verbis declarat se continentiæ studiosissimum, carnis delicias nunquam sectatum fuisse ; sed corde, ore, oculis, desideriis, totoque corpore et animo castissimum exstitisse. Id ipsum rursus declarat his verbis *ibid.* vers. 9 : « Si deceptum est cor meum super muliere, etc. ; » rara profecto vitæ puritas castitasque non dico in nobilibus, alicui, principibus, sed etiam in sacris hominibus vix tanta perfectione reperienda. Ante legem præcepta legis servabat *Deut.* v. 21 : « Non concupiscis uxorem proximi tui ; » et antequam mundo innotesceret evangelium, hoc evangelium tenebat *Matth.* v. 28 : « Qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, jam mœchatus est in corde suo. »

Quanta vero pietate, benevolentia et charitate pauperum omne genus complecteretur, hæc ejus verba satis manifestant cap. XXXI, 16 : « Si negavi, inquit, quod volebant pauperibus, et oculos viduæ expectare feci ; si comedibuccellam meam solus, et non comedit pupillus ex ea ; si desepi pereuntem, eo quod non habuerit indumentum, » etc. Et, ut paucis concludam, Antea legem præcepta legis servabat *Deut.* v. 21 : « Non concupiscis uxorem proximi tui ; » et antequam mundo innotesceret evangelium, hoc evangelium tenebat *Matth.* v. 28 : « Qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, jam mœchatus est in corde suo. »

Nihil ergo mirum, si Jobus tot tantarumque virtutum ac dignitatum titulis illustris, Jesu Christi regum regis, patriarchæ Novi Testamenti, prophetae potentis opere ac sermone, martyrum coryphæi, confessorum speculi, virginum sponsi, pauperum patris, viduarum consolatoris ac pupillorum protectoris typum gesserit ; et rex in media gentilitate illum regem præfiguraret, cui dictum est *Psalms.* II, 8 : « Postula a me, et dabo tibi gentes hereditatem tuam, et possessionem tuam terminos terræ. » Sed ad dignitatis atque virtutis similitudinem accessit et nominis, non quidem ut nomen nomini Redemptoris ac Salvatoris, sed muneris responderet, uti pulchre S. Gregorius lib. VI *Moral.* cap. 1, ostendit dicens : « Cunctis vera scientibus liquet, quod Redemptorem mundi totis suis allegationibus curat sancta Scriptura promittere ; eumque per electos omnes, ut per ejus scilicet membra, studuit designare ; unde et idem B. Job latino eloquio *dolens* dicitur, ut per ejus et nomen et vulnera Redemptoris nostri passio designetur, de qua propheta ait *Isai.* LIII, 4 : *Vere linguas nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit.* » Eam similitudinem ac parallelismum Pineda noster fusius et Tirinus succinetius suis in Jobum commentariis, nec non Sallianus in annalibus Veteris Testamenti ad ann. mundi 2544, adeo eleganter expresserunt, ut nihil iis habeam magnopere quod addam. Restat tantum, ut de libri hujus stylo et argumento pauca dicamus.

Jobi pietas et charitas in pauperibus.

Job Christi typus etiam quædam nota.

Quod ad stylum hujus libri attinet, is semper ab omnibus habitus est et difficilis et per-
obscurus, tum quod poetica phrasi utatur, verbis et locutionibus ab usitato loquendi
modo discrepantibus, ac syriacas arabicasque voces quamplurimas hebraeis intermiscet;
tum quod dialecticis scateat acuminibus ac tricis, quibus amici Jobum circumvenire et
convincere nituntur, captiosis non raro argutiis ac sophismatibus utentes, quæ ab ipsa veri-
tate et solida eruditione deflectant. Adde, quod ne quidem omnia, quæ ab ipsomet Jobo ad-
feruntur, ad exactam theosophiæ stateram examinata probentur, qualia sunt illa, quæ ipse
semet Deus sub finem disputationis in eo reprehendit, ipseque agnovit, et humiliter con-
fessus emendavit. Argumentum porro ipsum disputationis per se altum est ac sublime, ut-
pote in quo de divina disseritur providentia, qua res humanæ administrantur; quæque
apud mortales dum dubia habetur, et desideratur, aut abesse creditur, elucet nonnun-
quam; et postquam injurias miseris illatas humanasque querimonias dissimulasse aut non
curasse visa esset, præclara interdum præsentia curæque suæ præbet documenta. Dispu-
tatur autem potissimum, an Deus viros justos, ac sanctitate sapientiaque conspicuos, abs-
que ulla interdum culpa eorum affligat; et utrum, si id fieret, cum divina foret æquitate
conjunctum. Partem affirmantem tuetur Jobus, quam amici plurimis oppugnant argu-
mentis, omnino falsa imbuti opinione, qua putabant solos peccatores in hac vita malis di-
vexari, et calamitatibus affici; non item viros probos, qui nihil istiusmodi molestiarum
meruissent. Hanc controversiam multis in utramque partem rationibus ventilatam tandem
demit ipse Deus, et Jobo causam adjudicavit; unde verba tam Dei quam Jobi, quæ Deus
capite ultimo approbavit, infallibilem canonicæ Scripturæ continent veritatem; non item
verba amicorum ejus, uti cap. iv aperte declaratur; et S. Augustinus, Gregorius, Chry-
ostomus et Polycarpus in *Caten.* diserte docent. Ratio autem moralis, seu causa finalis
libri hujus conscribendi, secundum litteram fuisse videtur, ut omnibus, præsertim He-
bræis, durissima sub id tempus Ægyptiorum servitute attritis, vivum in Jobo exemplum
tolerantiæ præberetur, nec non pœnarum ac patientiæ victricis, naturæ et gratiæ, dæmo-
nis ac Dei, vel potius Satanæ ac viri justi divina gratia corroborati duellum describere-
tur; uti pulchre Prosper lib. I *De Prom. ac Prædict. Dei* cap. xxii, et græci Patres in
Caten. cap. ix, et Prudentius in *Psychom.* ostendunt. Causa porro allegorica libri hujus
est, ut Christi, anagogica vero, ut cujuslibet viri justi patientis ac resurrecturi gloria de-
signaretur.

COMMENTARIUM IN LIBRUM JOB.

CAPUT PRIMUM.

SYNOPSIS CAPITIS.

*Job sanctus et dives pro filiis vicissim convivia celebrantibus Domino sacrificat. Petenti Satanæ Dominus
Jobi possessiones diripiendas tradit. Perdita itaque omni substantia interemptisque filiis, patiens Job
in laudes Dei prorumpit.*

1. Vir erat in terra Hus, nomine Job, et erat vir ille simplex, et rectus, ac timens
Deum, et recedens a malo: 2. natiq̄ sunt ei septem filii, et tres filiæ. 3. Et fuit posses-
sio ejus, septem millia ovium, et tria millia camelorum, quingenta quoque juga boum,
et quingentæ asinæ, ac familia multa nimis: eratque vir ille magnus inter omnes Ori-
entales. 4. Et ibant filii ejus, et faciebant convivium per domos, unusquisque in die suo. Et
mittentes vocabant tres sorores suas ut comederent et biberent cum eis. 5. Cumque in
in orbem transissent dies convivii, mittebat ad eos Job, et sanctificabat illos, consurgens-
que diluculo offerebat holocausta pro singulis. Dicebat enim: Ne forte peccaverint filii
mei, et benedixerint Deo in cordibus suis. Sic faciebat Job cunctis diebus. 6. Quadam
autem die, cum venissent filii Dei ut assisterent coram Domino, adfuit inter eos etiam
Satan. 7. Cui dixit Dominus: Unde venis? Qui respondens, ait: Circuivi terram, et per-
ambulavi eam. 8. Dixitque Dominus ad eum: Numquid considerasti servum meum Job,
quod non sit ei similis in terra, homo simplex, et rectus, ac timens Deum, et recedens a
malo? 9. Cui respondens Satan, ait: Numquid Job frustra timet Deum? 10. Nonne tu val-
lasti eum, ac domum ejus universamque substantiam per circuitum, operibus manuum ejus
benedixisti, et possessio ejus crevit in terra? 11. Sed extende paululum manum tuam, et
tange cuncta quæ possidet, nisi in faciem benedixerit tibi. 12. Dixit ergo Dominus ad Satan:
Ecce universa quæ habet in manu tua sunt: tantum in eum ne extendas manum tuam. Egres-
susque est Satan a facie Domini. 13. Cum autem quadam die filii et filiæ ejus comederent
et biberent vinum in domo fratris sui primogeniti, 14. nuntius venit ad Job, qui diceret:
Boves arabant, et asinæ pascabantur juxta eos, 15. et irruerunt Sabæi, tuleruntque
omnia, et pueros percusserunt gladio, et evasi ego solus ut nuntiarem tibi. 16. Cumque
adhuc ille loqueretur, venit alter, et dixit: Ignis Dei cecidit e caelo, et tactas oves pueros-
que consumpsit, et effugi ego solus ut nuntiarem tibi. 17. Sed et illo adhuc loquente,
venit alius, et dixit: Chaldæi fecerunt tres turmas, et invaserunt camelos, et tulerunt
eos, necnon et pueros percusserunt gladio, et ego fugi solus ut nuntiarem tibi. 18. Adhuc
loquebatur ille, et ecce alius intravit, et dixit: Filiis tuis et filiabus vescentibus et biben-
tibus vinum in domo fratris sui primogeniti, 19. repente ventus vehemens irruit a regione
deserti, et concussit quatuor angulos domus, quæ corruens oppressit liberos tuos, et mor-
tui sunt, et effugi ego solus ut nuntiarem tibi. 20. Tunc surrexit Job, et scidit vestimenta